

بررسی سهم زنان در سالم سازی و صیانت از محیط زیست در سطح خانواده و اجتماع

سارا آقائی^۱

چکیده

«شاخص های توسعه پایدار و محیط زیست» با «شاخص های سلامت و کیفیت زندگی» و نیز «شاخص های توسعه انسانی» ارتباط محکم و آشکاری دارند. در بحث توسعه انسانی، تجربیات مدیریتی کشور علاوه بر تجربیات جهانی بر این امر صحنه می گذارد که در جهان کنونی سهم زنان در پیشبرد هر هدف اجتماعی، روشن بوده و محاسبه آن به نفع دستیابی هر چه بهتر و سریع تر به آن هدف است.

در این حال نظر به اینکه حفظ محیط زیست از مهم ترین اهداف اجتماعی جوامع بشری برای نیل به توسعه محسوب می شود، زنان را باید دارای سهم قابل ملاحظه ای در سالم سازی و حفظ محیط زیست دانست. محققان معتقدند زنان سرمایه بزرگی برای پایداری محیط زیست هستند و دستور کار 21 به عنوان معتبرترین دستور کار جهانی برای صیانت از سلامت و حفاظت محیط زیست، زنان را «گروه اصلی» در این روند شناخته است.

نقش های خانوادگی و اجتماعی، نفوذ کلام و انضباط اخلاقی و معنوی نسبی زنان عامل مهمی در پیشبرد اهداف بزرگ با توان اثرگذاری لازم بر جوامع به حساب آمده و از آن به عنوان نوعی راهبری الهام بخش یاد می شود.

واژه های کلیدی: رابطه انسان با محیط زیست، سهم زنان در حفاظت محیط زیست، مشارکت، توسعه پایدار

¹ . منطقه یک عملیات انتقال گاز

عنوان مقاله: جایگاه توسعه جوامع محلی در مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها (مطالعه‌ای در شرکت بهره‌برداری نفت و گاز کارون)

وحید چناری^۱، محمدرضا آبیاری^۲، ناجی رئوفی مرام^۳

چکیده

دولتی بودن شرکت مورد مطالعه و نقش موثر آن در اقتصاد کشور و تامین رفاه جامعه از یک سو و نیز مجاورت برخی تاسیسات نفت و گاز با مناطق مسکونی و نقش ملموس نحوه عملکرد شرکت در آلاینده‌گی و تخریب محیط زیست از سوی دیگر، ضرورت تعهد به اجرای اصول و مولفه‌های مسئولیت اجتماعی و تلاش در جهت تحقق انتظارات مختلف ذی‌نفعان بصورت متوازن را حائز اهمیت فراوان نموده است. از این‌رو به منظور شناسایی اصولی حد و مرز مسئولیت اجتماعی شرکت مورد پژوهش، پرسشنامه‌ای محقق ساخته شامل 49 عامل موثر مبتنی بر اصول و اقدامات مندرج در استاندارد ایزو 26000، طراحی و در سطح کلیه مدیران ارشد و میانی توزیع شد. فرضیات پژوهش مبنی بر وجود رابطه مثبت و معنی‌دار بین هر یک از شش متغیر مورد نظر با مسئولیت اجتماعی شرکت، با استفاده از آزمون پیرسون مورد بررسی و تایید قرار گرفت سپس با استفاده از آزمون فریدمن، متغیرهای شش گانه و اقدامات تشکیل دهنده مربوط به هر یک از متغیرها، اولویت‌بندی شدند. علی‌رغم تصور و برداشت اولیه از مفهوم مسئولیت اجتماعی، متغیر توسعه جامعه محلی در قیاس با اصول دیگر، در اولویت پنجم قرار گرفت.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت اجتماعی، ذی‌نفعان، ایزو 26000، نفت و گاز کارون

¹ . دکترای مدیریت دولتی، عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر: vchenari@gmail.com

² . دانشجویی دکترای مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شوشتر، شرکت بهره‌برداری نفت و گاز کارون، رئیس برنامه‌ریزی نگهداری و تعمیرات: abyar.mr@gmail.com، نویسنده مسئول

³ . دانشجویی دکترای مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شوشتر، اداره کل بندر و دریانوردی خرمشهر، کارشناس مسوول امنیت دریا: delfinaji@yahoo.com

نقش صنعت نفت در توسعه اجتماعی - فرهنگی زنان جوامع محلی با رویکرد مسئولیت اجتماعی شرکت‌های نفتی

سکینه الماسی^۱

چکیده

توسعه صنعتی و پیشرفت‌های فناورانه در مناطق نفت‌خیز مبنایی را برای تغییر از یک جامعه محلی به جامعه‌ای صنعتی فراهم کرده است. بی تردید برای توسعه هر جامعه‌ای توجه به زنان به عنوان نیمی از منابع انسانی ضرورتی اجتناب ناپذیر است. هدف از این تحقیق بررسی نقش صنعت نفت در توسعه اجتماعی - فرهنگی زنان جوامع محلی (مناطق نفت خیز) با تکیه بر رویکرد مسئولیت اجتماعی شرکت‌های نفت و گاز بوده است. در این پژوهش، توسعه در حوزه اجتماعی از منظر ابعادی چون شهرگرایی، رشد آموزشی، تحرک اجتماعی، نابرابری اجتماعی و در حوزه فرهنگی از منظرهای تغییر فرهنگی، ارزش‌های فرهنگی و نیز در حوزه مسئولیت اجتماعی از منظر تعهد به ارتقاء سطح کیفیت آموزشی مورد بررسی واقع شده است. اطلاعات مورد نیاز این پژوهش از طریق پرسشنامه گردآوری و در نهایت توسط نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. تأیید 6 فرضیه از 7 فرضیه موجود در این پژوهش، حاکی از آن است که هرچند صنعت نفت سبب توسعه شده اما این توسعه به صورت متوازن و هماهنگ نبوده است و نیازمند توجه به اهمیت رویکرد مسئولیت اجتماعی در سطح خرد و کلان می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: صنعت نفت، توسعه اجتماعی - فرهنگی، زنان جوامع محلی، مسئولیت اجتماعی

¹ . دانشجوی دکتری رشته جامعه‌شناسی (گرایش اقتصاد و توسعه)

جایگاه و نقش مناطق حفاظت شده محیط زیست در مسئولیت اجتماعی شرکتی / سازمانی (CSR)

(مطالعه موردی پارک ملی نایبند)

سید امیر طالبیان^۱، محسن انصاری^۲

چکیده

با پیچیده شدن فضای کسب و کار در طی دهه های گذشته و بروز بحران های عدیده محیط زیستی مفهوم اولیه مسئولیت اجتماعی سازمان/شرکت (که بر کمک های عام المنفعه شکل گرفته بود)، دیگر نمی تواند پاسخگوی مطالبات فزاینده و توجیه گر اقدامات صورت گرفته در چارچوب مسئولیت اجتماعی سازمان/شرکت باشد، لذا ضرورت ارائه مفهومی که در برگیرنده تمامی موضوعات مسئولیت اجتماعی سازمان/شرکت از جمله حفظ محیط زیست باشد دو چندان گردید. در این میان مناطق حفاظت شده به جهت نقش موثری که در بهبود شاخص های محیط زیستی ایفا می نمایند نزد شرکت هایی که در حوزه مسئولیت اجتماعی شرکت فعالانه اقدام می نمودند یافته اند.

شرکت ملی نفت ایران نیز که از دیرباز سرآمد اقدامات مسئولانه در حوزه مسئولیت اجتماعی می باشد با نگاهی نو به اقدامات دواطلبانه خود در راستای مسئولیت اجتماعی شرکت پا به عرصه اقدام نهاده است. در این مقاله سعی بر این است تا بصورت بسیار مختصر نسبت به ارائه اقدامات و فعالیت های صورت گرفته در راستای طرح مدیریت مشارکتی-حفاظتی پارکی ملی نایبند بعنوان اولین پارک ساحلی-دریایی ایران و همجوار با تاسیسات منطقه پارس جنوبی(عسلویه) که با همکاری و مشارکت تمامی ذینفعان کلیدی منطق بالاخص سازمان منطقه ویژه اقتصادی-انرژی پارس جنوبی به نمایندگی از شرکت ملی نفت ایران به اجرا در آمده است پرداخته شود تا شاید بعنوان الگویی برای اقدامات آتی در این حوزه مورد بهره برداری قرار گیرد.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی شرکتی، مناطق حفاظت شده، پارک ملی نایبند

^۱ . دکترای جامعه شناسی، مشاور اجتماعی وزیر نفت

^۲ . کارشناس ارشد مهندسی محیط زیست، کارشناس محیط زیست حوزه مشاور اجتماعی وزیر نفت، نویسنده مسئول،

mohsenansari2003@yahoo.com

نقش مسئولیت اجتماعی سازمانها در ارتقاء قدرت ملی کشورها

(مطالعه موردی: قدرت ملی ایران در مناطق نفت خیز محروم کشور)

علی علیزاده اوصالو^۱، عادل نژادسلیم^۲

چکیده

امنیت همواره کلیدی ترین عنصر زندگی بشر بوده و رسیدن به آن به عنوان مهم ترین هدف در سیاست گذاری ها و برنامه ریزی ها در جوامع گوناگون به صورت همه جانبه مورد تاکید بوده است. دولت به عنوان نماد ملی که برآمده از وجدان جمعی ملی است، از ابتدا اولین و مهم ترین دغدغه شان حفظ امنیت کشورشان بوده است. امروزه مسئولیت اجتماعی سازمان به عنوان پارادایم جدید مدیریتی در عصر حاضر به شمار آمده و جایگاه خود را در برنامه ریزی کلان سازمانها (از جمله در تدوین استراتژی، طرح ریزی سیستم های مدیریتی و ...) برجسته نموده است. مفهوم اصلی مسئولیت اجتماعی سازمان کسب و کار مسئولانه و تعهد به شناسایی و تامین منافع تمامی ذی نفعان سازمان با روشهای مناسب و بهره ور می باشد. دیدگاه افراطی کسب سود بیشینه از هر طریق ممکن برای سازمان، هم اکنون جایگاه کم رنگی در ذهن مدیران دارد و هم اکنون مسئولیت اجتماعی به عنوان یکی از زیربناهای اخلاق کسب و کار و از محورهای تعیین کننده مدیریت محسوب می شود. تغییر دیدگاهها از منافع سهامداران به منافع ذی نفعان و ایجاد توازن بهینه در منافع ذی نفعان از پیامدهای اصلی توجه به مسئولیت اجتماعی سازمان به شمار می رود. قدرت ملی به عنوان مفهومی ژئوپولیتیکی، صفت جمعی افراد یک ملت یا ویژگی کلی یک کشور را منعکس می کند که برآیند توانایی ها و مقدرات آن ملت یا کشور محسوب می شود. مدلهای کسب و کار نوین، نیازمند بازتعریف بوده و بایستی واحدهای درآمد و هزینه با افق بلند مدت و با رویکرد مسئولیت اجتماعی سازمان مورد بازنگری قرار گیرند. پیاده سازی و توسعه مدل اجرایی برای ایفای نقش مسئولیت اجتماعی سازمان علاوه بر تعیین قالب و خطوط راهنما برای اجرا، امکان ارزیابی عملکرد و اثربخشی اقدامات را فراهم می نماید. در این مقاله با بررسی نقش مسئولیت اجتماعی سازمانها در ارتقاء قدرت ملی کشورها، قدرت ملی ایران در مناطق نفت خیز محروم کشور بر اساس اقدامات وزارت نفت در حوزه مسئولیت اجتماعی مورد سنجش قرار می گیرد.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت اجتماعی سازمان، قدرت ملی، امنیت ملی، پارادایم نوین مدیریتی، مدل اجرایی مسئولیت

اجتماعی

1 - دکتری مدیریت راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران و رئیس پدافند غیر عامل و مدیریت بحران، شرکت پتروشیمی تبریز، نویسنده مسئول، a.osalou@sndu.ac.ir

2 - کارشناسی ارشد مهندسی شیمی و مدیرعامل شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس، تهران، ایران

نهادهای تأثیرگذار بر سازمان و تدوین منشور مسئولیت اجتماعی سازمان

مصطفی ایوب زاده^۱

چکیده

مباحث مرتبط با مسئولیت اجتماعی بنگاه در طی سه دهه‌ی گذشته توجه زیادی را به خود جلب کرده است. اگرچه بسیاری شرکت‌ها اهمیت پایبندی به مسئولیت اجتماعی را اذعان کرده‌اند، همچنان موارد زیادی از بی‌اخلاقی‌های مالی و تقلب دیده می‌شود. از این رو محیط کسب و کار امروزی که بیش از هر زمان دیگری رفتار بنگاه‌ها را موشکافی و بازرسی می‌کند بر شناسایی مفاهیم مرتبط با مسئولیت اجتماعی شرکت تأکید دارد.

ادبیات مسئولیت اجتماعی شرکت تا به حال بر سه مسیر مختلف متمرکز بوده است که اگرچه این سه مسیر به‌طور کامل از هم مجزا نبوده‌اند، می‌توان آن‌ها را به این شرح بیان کرد: توجه به ذی‌نفعان، توجه به عملکرد، توجه به انگیزه‌ی سازمان.

در این مقاله به اهمیت نهادهای رسمی و غیررسمی داخل و خارج سازمانی در جهت‌دهی سازمان به مسئولیت‌پذیری اجتماعی پرداخته شده است. سازمان‌ها از سوی نهادهای رسمی خارجی (همچون دولت و قوانین دولتی)، نهادهای غیررسمی خارجی (همچون شرکت‌های غیردولتی و گروه‌های محافظ محیط زیست)، نهادهای رسمی داخلی (همچون تشکل‌ها و گروه‌های فرهنگی کارکنان)، و نهادهای غیررسمی داخلی (همچون فرهنگ سازمانی، ساختار نیروی کار سازمان، و ارزش‌های مدیران عالی) تحت تأثیر (و یا فشار) هستند. این نهادها بر تصمیم‌گیری سازمان در رابطه با مسئولیت‌پذیری اجتماعی سازمان تأثیر می‌گذارند.

واژه‌های کلیدی: نهاد رسمی، نهاد غیر رسمی، منشور مسئولیت اجتماعی سازمان

^۱ دانشجوی دکترای مدیریت، دانشگاه کنکوردیا، مونترئال، کانادا، نویسنده مسئول، mostafa.ayoozbzadeh@concordia.ca

نقش حیاتی زنان در سالم سازی و صیانت از محیط زیست و توسعه پایدار

بهرام برزگر^۱، حمید مینایی^۲، فرانک طاهری یزدی^۳

چکیده

پژوهش حاضر در نظر دارد با توجه به نکات مثبت و منفی وضعیت موجود، نقش و سهم زنان را در سالم سازی و صیانت از محیط زیست در سطح خانواده و جامعه تبیین نماید. امروزه اما مستندات علمی و پژوهشی فراوانی دال بر تاثیر دانش، تفکر و عملکرد زنان در کلیه شئون اجتماعی، اقتصادی و سیاسی وجود دارد. صرف نظر از اینکه زنان به توانایی برنامه ریزی و مدیریت مسایل خرد و کلان بسیاری از جوامع دست یافته اند، تاثیرات عمده دیگری حاصل از عملکرد آنان مشاهده می شود. از جمله اینکه بزرگ ترین گروه خریدکنندگان در دنیا زنان هستند. این دلایل از سویی شامل مسئولیت های آنان در خانواده و احساس ضرورت پاسخگویی به نیازهای همسر و فرزندان و از سوی دیگر هویت سازی بر مبنای مصرف گرایی جهان سرمایه داری است. هویت مصرفی انسان و نقش زنان در خرید و مصرف، از عوامل قابل تامل در تغییرات منفی به سمت تخریب محیط زیست جهان است. در واقع طبیعت و محیط زیست که قربانی مصرف گرایی انسان ها به ویژه در عصر صنعتی شده، به تدریج تعادل خود را به سمت نابودی از دست داده است. بنابراین در این زمینه پرداختن به تفاوت های جنسیتی و مد نظر قرار دادن رویکردهای جنسیتی در بررسی ها و برنامه ریزی ها غیر قابل اجتناب است. به خصوص آن که در ایران نیز مانند بیشتر کشورهای جهان سوم، تغییرات گسترده ای در حال وقوع بوده و به دنبال آن تحولات نوین و گسترده ای در نوع زندگی زنان و مردان و در سطح خانواده رخ نموده است. به عنوان مثال «بررسی گزارش ها و یافته های پژوهشی، از جمله گزارش طرح های ملی مانند پیمایش آگاهی ها و نگرش های ایرانیان نشان می دهد که اولویت های ارزشی و گرایش های فرهنگی بانوان، به خصوص در یک دهه گذشته و به ویژه در شهر تهران با تغییراتی روبرو بوده است» (اداره کل امور بانوان شهرداری تهران، ۱۳۹۰: ۲). این روند سهم زنان را در سالم سازی و صیانت از محیط زیست یا تخریب آن در سطح خانواده، محله و شهر هر روز بیش از پیش افزایش می دهد. در این نقش آفرینی، دنیای مصرف در سویی ایستاده و زن ایرانی که طی سال های اخیر دسترسی قابل توجهی به سواد، دانش و آموزش داشته با آگاهی نسبت به ضرورت حفظ سلامت و محیط زیست زندگی خود و خانواده اش، در سوی دیگر. در این میان البته زمینه های جلب و جذب مشارکت اجتماعی از جمله اعتماد سازی، گسترش آموزش و توانمند سازی زنان و نیز رفع موانع موجود در ایجاد انگیزه و تقویت سازوکارهای این مشارکت می بایست مد نظر قرار گیرد.

واژه های کلیدی: نقش و سهم زنان - رویکردهای جنسیتی - گرایش های فرهنگی بانوان - نقش زنان در خرید و مصرف - سالم سازی و صیانت از محیط زیست

^۱. رئیس HSE & PD شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران (NIOEC)

^۲. کارشناس ارشد محیط زیست - شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران (NIOEC)

^۳. کارشناس ارشد محیط زیست - شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران (NIOEC)

بررسی تاثیرات (اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی) تاسیسات صنعتی بر فرایند توسعه شهرستان جم

هدایت الله نیکخواه^۱، سجاد بهزادی^۲

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی تاثیرات (اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی) تاسیسات صنعتی بر توسعه شهرستان جم می باشد. روش این تحقیق کیفی بوده و با استفاده از نمونه گیری هدفمند و اشباع نظری 32 نفر از صاحبانظران و نخبگان شهرستان انتخاب شدند که از آنان مصاحبه نیمه ساختار یافته به عمل آمد. این پژوهش به بررسی اثرات و پیامدهای صنعت پالایشگاهی بر فرایند توسعه شهرستان جم در بعد اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی از نگاه نخبگان و متخصصان پرداخته است. یافته های تحقیق نشان می دهد که توسعه صنعتی و پیشرفت های تکنولوژی ناشی از راه اندازی پالایشگاه در شهرستان جم پیامدهای متناقضی را به دنبال داشته است. از طرفی در بعد اقتصادی، با ایجاد اشتغال و درآمدهای پایدار و امکانات زیربنایی فرصت ها و ظرفیت های زیادی برای شهرستان فراهم آورده است و از طرف دیگر، تبعات اجتماعی و زیست محیطی فراوانی ایجاد کرده که منجر به بروز آسیب های اجتماعی مختلفی شده است.

واژه های کلیدی: تاثیرات اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی، تاسیسات صنعتی، روش کیفی، توسعه پایدار.

^۱ استادیار گروه علوم اجتماعی دانشگاه هرمزگان

^۲ کارشناس ارشد جامعه شناسی

سازوکار های حقوقی حاکم بر مسوولیت اجتماعی شرکت ها و اولویت بندی آن از نگاه مدیران ایرانی با رویکرد AHP

محمد رضا پنداشته پور^۱، نسرين کریمی^۲

چکیده

مساله مسئولیت اجتماعی شرکت ها آنقدر در فضای مدیریت کشور تازه است که هنوز رویه قضایی و قانونگذار نتوانسته سیاست منسجمی در این زمینه اتخاذ کند. در جامعه مدیریت کشور نیز هنوز رویکرد مشخصی در این باره وجود ندارد. در این پژوهش سعی شده با استفاده از قواعد و اسناد موجود وجوه مشخص این مسئولیت ها و سازوکار آن و همچنین از طریق تحلیل داده های برخی مدیران شرکت ها رویکرد موجود در میان شرکت های ایرانی بررسی شود.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی شرکت، مسئولیت اجتماعی دولت ها، تحلیل داده ها بر اساس AHP.

^۱. دانشجوی دکتری حقوق خصوصی دانشگاه تهران و مربی موسسه آموزش عالی مولوی، نویسنده ی مسئول،

pendashtepoor@ut.ac.ir

^۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی مالی موسسه آموزش عالی خاتم، Nasrinkarimi_515@yahoo.com

بررسی نقش مسئولیت های اجتماعی در فعالیت صنایع پتروشیمی

(مطالعه موردی: شرکت پتروشیمی شازند)

محسن پورمحمد^۱، احمد سعدی^۲

چکیده

در دنیای کسب و کار نوین، مسئولیت های اجتماعی شرکت ها که دربرگیرنده مباحث اقتصاد، محیط زیست و اجتماع می باشد به عنوان یک موضوع مهم در مدیریت و توسعه پایدار یک بنگاه اقتصادی مطرح است. به دلیل گستردگی و پیچیدگی مفهوم مسئولیت های اجتماعی، برداشت ها و معانی گوناگون برای آن وجود دارد. در این مقاله ضمن بررسی مفهوم مسئولیت های اجتماعی و ارائه پرکاربردترین تعاریف در این حوزه، به بررسی نقش آن در فعالیت های جاری و برنامه های توسعه شرکت پتروشیمی شازند به عنوان صنعتی که چه از نظر محیط زیست و چه از دیدگاه اجتماعی دارای ارزش بالایی می باشد، پرداخته شده است. در پایان، برنامه های شرکت پتروشیمی شازند و عملکرد آن طی سال های ۱۳۹۱ لغایت ۱۳۹۳ در این حوزه و تاثیر آن بر رشد اقتصادی بررسی شده است. نتایج عملکرد به دست آمده عبارتند از اختصاص حدود ۱۶۲۹۴ میلیون ریال به حوزه مسئولیت های اجتماعی، استخدام نفرات بومی منطقه به تعداد ۱۱۵۳ نفر، افزایش رضایت مندی مشتریان به میزان ۵۱.۸٪، میزان سرانه فروش ۱۹۸۵۴ میلیون ریال، اختصاص حدود ۴۴ میلیارد ریال در حوزه محیط زیست که منجر به کاهش چشمگیر شاخص آلاینده ها و بالا رفتن شاخص هایی چون راندمان مصرف انرژی و تعداد گواهینامه های اخذ شده در حوزه مدیریت شده است. هم زمان با تغییرات قابل ملاحظه در شاخص های تعریف شده، توجه وافر سازمان به مبحث مسئولیت های اجتماعی، سبب افزایش درآمد و اعتبار شرکت گردیده است.

واژه های کلیدی: مسئولیت های اجتماعی، مسئولیت پذیری، صنایع پتروشیمی

^۱ دانشجوی دوره DBA دانشگاه شهید بهشتی، معاون تولید و رئیس مجتمع شرکت پتروشیمی شازند (pourmohamd.m@arpcir.) نویسنده مسئول.

^۲ کارشناس ارشد پایش آلودگی محیط زیست شرکت پتروشیمی شازند - (sadi.a@arpc.ir)

بررسی اثراستقرار سیستم مدیریت یکپارچه بر مسئولیت اجتماعی در مدیریت ها و ادارات شرکت

های بهره برداری نفت و گاز مناطق نفت خیز جنوب

کامران تقی زاده^۱

چکیده

در این تحقیق به بررسی تأثیر مدیریت یکپارچه شامل مؤلفه های سیستم بهداشت شغلی، سیستم مدیریت زیست محیطی و سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت بر مسئولیت اجتماعی (در مطالعه مدیریت ها و ادارات شرکت های بهره برداری نفت و گاز مناطق نفت خیز جنوب) پرداخته شده است. اهداف این تحقیق ارائه راهکارهای مناسب بر اساس فرضیه های تحقیق و ارائه تحقیق بعنوان مبنایی برای آینده می باشد که از روش کتابخانه ای و روش میدانی با ابزار پرسشنامه استفاده شده است. روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای بوده و نمونه به حجم 285 انتخاب و داده های جمع آوری شده از طریق پرسشنامه های تحقیق با استفاده از تکنیک های آمار استنباطی با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و در آخر نتایج آزمون رگرسیون و مدل برازش داده شده در سطح معناداری 5 درصد کلیه فرضیه ها را تأیید نموده و نشان می دهد که مدیریت یکپارچه و مؤلفه های آن بر مسئولیت اجتماعی تأثیر معناداری دارد.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی، مدیریت یکپارچه

¹ . شرکت بهره برداری نفت و گاز مارون

مسئولیت اجتماعی شرکتی و مدیریت زنجیره‌ی تأمین پایدار و ارائه الگوی تحقیقاتی

حسین تقی نژاد^۱، مجید رحمانیان کوشکی^۲، منصور قلی نژاد^۳

چکیده

مسئولیت اجتماعی تعهدی است که امروزه پایبندی به آن برای بقا و رشد شرکتهای یک ضرورت به شمار می رود. یک شرکت مسؤول در کلیه مراحل فعالیت ملاحظاتی زیست محیطی، اقتصادی و اجتماعی را به عنوان حداقلها برای دستیابی به کسب و کاری پایدار در نظر میگیرد. مبحث مدیریت زنجیره‌ی تأمین پایدار پیش شرط تعهد به مسئولیت اجتماعی، توسعه پایدار و حضور موفق در بازارهای جهانی است. هدف از زنجیره تأمین پاک یا سبز با تمرکز بیشتر بر محیط زیست، محدود کردن اتلاف در درون سیستم است بطوریکه مصرف انرژی بهینه شده و از ضایعات و انتشار مواد مضر به محیط جلوگیری شود. در این مقاله ضمن بررسی اجمالی نوشته‌های مرتبط یک بازنگری تفصیلی برای دسته‌بندی نوشته‌ها و ادبیات موضوع و سمت و سوی کنونی تحقیقات مورد استفاده قرار گرفته است. این تحقیق بر مدیریت زنجیره‌ی تأمین پایدار در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه تمرکز کرده است. نتایج بررسیها نشان میدهد تحقیقات کاربردی مفیدی در زمینه شناخت دقیق عوامل مؤثر بر مدیریت زنجیره‌ی تأمین پایدار در کشورهای در حال توسعه و ایران وجود ندارد و تحقیقات فعلی کمک زیادی به شناخت شرایط موجود نمی کند، بر این اساس در پایان دستورالعمل جهت گیری تحقیقاتی پیشنهادی در اجرای مدیریت زنجیره تأمین پایدار در ایران ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت اجتماعی شرکتی، مدیریت زنجیره تأمین، پایداری، محیط زیست، زنجیره تأمین سبز،

فشارهای نهادی

^۱ . کارشناس ارشد مدیریت، مدیر عامل شرکت گاز استان البرز

^۲ . دکترای مدیریت، محقق مدرسه مدیریت کپنهاگ، نویسنده مسؤول، ma.rahmanian@gmail.com

^۳ . کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک، مدیر پژوهش شرکت گاز استان البرز، mansoor56teh@yahoo.com

نقش زنان در توسعه پایدار زیست محیطی

(مطالعه موردی نقش زنان در شرکت پالایش نفت تهران)

مرضیه جدا^۱

چکیده

توسعه پایدار بدون مشارکت زنان امکان پذیر نیست. مقاله حاضر به بررسی نقش زنان در توسعه پایدار در بعد زیست محیطی به عنوان یکی از ابعاد توسعه پایدار می پردازد که در دستور کار 21 اجلاس ریو قرار گرفت و در بیانیه نهایی این اجلاس زنان به عنوان یکی از گروه های اصلی در دستیابی به توسعه پایدار در نظر گرفته شدند. بررسی های گوناگون نشان می دهد که بهترین و با صرفه ترین روش جهت ارتقاء فرهنگ سازی مصرف بهینه و جلوگیری از تخریب محیط زیست آگاهی رسانی عمومی و مشارکت افراد جامعه می باشد در این میان نقش تربیتی زنان در آموزش های حفظ اصول محیط زیست به فرزندان و ارائه روش های عملی جلوگیری از تخریب محیط زیست تاثیر قابل توجهی بر تربیت نسلی خواهد گذاشت که مراقب و حافظ محیط زیست خواهند بود. نقش زنان در مدیریت محیط زیست از جنبه های مختلف قابل بررسی می باشد از منظر تمایلات فطری، زنان تمایل بیشتری به حفظ محیط زیست دارند و از دیدگاه تاریخی، اجتماعی و خانوادگی زن به منزله حافظ محیط زیست شناخته شده است و از طرفی خطرات ناشی از آلودگی محیط زیست بیشتر متوجه زنان است بدلیل نوع فعالیتشان و ارتباط بیشتر آنان با محیط زیست لذا حساسیت جامعه زنان به حفاظت از محیط زیست در مقایسه با آحاد دیگر جامعه بیشتر است.

مقاله حاضر پس از بررسی ادبیات مربوط به نقش زنان در توسعه پایدار در بعد زیست محیطی، به ارائه آمار و ارقام در خصوص نقش کارمندان زن در صنعت نفت (مطالعه موردی نقش کارمندان زن شرکت پالایش نفت تهران در پروژه های زیست محیطی و مصرف بهینه منابع آب و انرژی با رویکرد مسئولیت های اجتماعی) را در قالب مشارکت کارمندان زن در کارگروها و تیم های فنی، تخصصی و کارشناسی هدایت پروژه های زیست محیطی با رویکرد مسئولیت های اجتماعی در یکدهه اخیر را نشان می دهد. طبق بررسی های انجام شده در دهه گذشته سهم مشارکت کارمندان زن در پروژه های زیست محیطی در مقایسه با پروژه های فرایندی پالایش نفت درصد قابل توجهی را به خود اختصاص داده است که این مسئله ناشی از گرایش فطری زنان به فعالیت های حفاظت از محیط زیست با رویکرد مسئولیت های اجتماعی می باشد.

واژه های کلیدی: زنان، توسعه پایدار، برنامه های توسعه، محیط زیست و مسئولیت های اجتماعی.

¹ . جانشین رئیس پژوهش و فناوری پالایشگاه تهران و رئیس کارگروه فرهنگ سازی مصرف بهینه منابع با محوریت زنان و خانواده

نقش مسئولیت اجتماعی صنعت نفت در ارتقاء سلامت زنان و کاهش آسیب های اجتماعی

طاهره جعفری^۱

مقدمه

با توجه به نقش راهبردی صنعت نفت و گاز در توسعه اقتصادی و اعتبار بین المللی ایران و اهمیت ثبات اجتماعی شهرهای دارای این صنعت در توسعه صنعت لازم است به وضعیت زنان که نیمی از جمعیت مناطق را تشکیل میدهند و تاثیر بسزایی در تامین ثبات خانواده و جامعه دارند توجه ویژه نمود. مقاله حاضر ضمن ارائه شاخص های مرتبط با آسیب های اجتماعی زنان کشور (اعتیاد، رفتارهای پرخطر، اقدام به خودکشی و...)، مقایسه آن با نتیجه شاخص در استان های دارای این صنعت (خوزستان، بوشهر، کهگیلویه و بویراحمد، ایلام، هرمزگان، خراسان رضوی، فارس، کرمانشاه و مرکزی) به اهمیت اجرای برنامه های سلامت در پیشگیری و کنترل آسیب ها می پردازد. استدلال این مقاله بر این اصل استوار است که وضعیت زنان در این استان ها بر اساس گزارش اطلس وضعیت زنان کشور نوشتار امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، نسبت به شرایط کلی جامعه زنان ایرانی شرایط نا مطلوبی داشته و نیازمند مداخله و برنامه ریزی است. مقاله رابطه بین آسیب های اجتماعی و سلامت را یک رابطه دوگانه می داند و به راه حل های ارتقاء سطح سلامت و کاهش آسیب اشاره می نماید

واژه های کلیدی: آسیب های اجتماعی، سلامت زنان، صنعت نفت و گاز

^۱. رئیس سلامت خانواده سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت دکتری پزشک عمومی، MPH سیاست گذاری و اصلاح نظام سلامت
tjafarim@yahoo.com

ترویج مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها (رویکرد فرهنگی)

مسعود حراقی^۱، مریم حراقی^۲

چکیده

مقاله حاضر با در نظر گرفتن ذینفعان شرکت، دیدگاهی پویا و چند بعدی از ادغام جنبه‌های فرهنگی، اخلاقی و استراتژیکی فرایند ترویج مسئولیت اجتماعی شرکت، همراه با کاربرد های سازمانی آن ارائه می‌نماید. بنابراین هدف از پژوهش حاضر، ارائه مدلی است که در آن مدل‌های موجود در زمینه ترویج مسئولیت اجتماعی شرکت با فرهنگ ذینفعان شرکت و چگونگی پاسخ آن‌ها به توسعه و بسط مسئولیت اجتماعی شرکت ادغام شده باشد. مدل ارائه شده بر سه فاز فرهنگی، از واکنش ذینفعان شرکت نسبت به پذیرش مسئولیت اجتماعی تاکید می‌نماید که شامل: امتناع از پذیرش مسئولیت اجتماعی، درک مسئولیت اجتماعی و درونی کردن مسئولیت اجتماعی می‌باشد. روش‌شناسی پژوهش از نوع مطالعه کتابخانه‌ای، با رویکرد تحلیلی- توصیفی می‌باشد و مدل ارائه شده می‌تواند چشم انداز جدیدی برای تحلیل فرایندهای ترویج مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها بوسیله شناخت مراحل کلیدی و توسعه فازهای فرهنگی این فرایند را ارائه نماید.

واژه‌های کلیدی: فرهنگ، مسئولیت اجتماعی شرکت، ذینفعان، ترویج مسئولیت اجتماعی

^۱ مدرس دانشگاه و کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خلیج فارس بوشهر، ایران،

نویسنده مسئول، Masoud.haraghi@yahoo.com

^۲ کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه لرستان، لرستان، ایران maryamharaghi@yahoo.com

ارائه مدلی برای تعالی در مسئولیت اجتماعی شرکتها در قالب مدل تعالی سازمانی

کوروش حسن زاده دستجردی^۱

چکیده

سازمانهای متعالی، با بکارگرفتن معیارهای تعالی سازمانی به عنوان چارچوبی برای مدیریت سازمان خود، که همه زوایای آنرا پوشش میدهد، به سوی تعالی حرکت میکنند و به مفاهیم محوری تعالی سازمانی، در فضایی که مبتنی بر اصول ارزش های اخلاقی است، عینیت میبخشند. این سازمانها، دستیابی به اهداف پایدار را در گرو اجرای رویکردهائی میدانند که در چارچوب معیارهای تعالی سازمانی یکپارچه شده باشند و همواره بهبود یابند. مسئولیت اجتماعی به عنوان یکی از هشت رکن اصلی تعالی سازمانی، امروزه جایگاه بسیار پررنگ و مهمی در راس خط مشی ها و استراتژی شرکتها و سازمانها یافته است. برای سازمانهای متعالی، حفظ ارزشهای اخلاقی و رفتار سازمانی مبتنی بر بالاترین استانداردهای اخلاقی در قبال ذی نفعان و گستره جامعه، شفاف، پاسخگو بودن و مسئولیت پذیری در برابر آنها را یکی از پایه های پایداری سازمان می دانند. عدم وجود یک مدل (بر اساس تحقیقات پژوهشگران این پژوهش) به عنوان کارراهه و فرآیند نما برای ارتقای نظام مسئولیت اجتماعی شرکتها باعث گردید تا با یک پژوهش وسیع به صورت تحقیق پیمایشی و کتابخانه تلاش نمایند طی مطالعه و بررسی تحقیقات و پژوهشهای متاخر روی موضوع مسئولیت اجتماعی شرکتها و سازمانها، شاخصهای قابل ملاحظه از نظر محققان مختلف را در این موضوع مشخص نماییم سپس بر اساس این شاخصها مدلی به عنوان مدل تعالی مسئولیت اجتماعی سازمان ارائه نماییم تا در نظام تعالی سازمانی شرکتها، مبنای سیستماتیک فرآیندی برای ایجاد سرآمدی در جایگاه مسئولیت اجتماعی سازمانها و شرکتها قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت اجتماعی شرکت، تعالی سازمانی

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت کسب و کار سازمان مدیریت صنعتی ایران، مدیر عامل شرکت مهندسی آرمان طرح صنعت
Khzd1354@gmail.com

تحلیلی بر رابطه مسئولیت پذیری اجتماعی مدیران شهری و توسعه پایدار شهر

عیسی خواجهوند احمدی^۱، مجید سنایی^۲

چکیده

ایجاد، توسعه و تکامل شهرهای امروز در گرو شکل گیری الگوهای مدیریت شهری امروزی با رویکردهای عدالت محور ممکن می گردد. در واقع توسعه شهری پایدار و نگاهی منطقی و صحیح نسبت به توزیع بهینه منابع بین نسل های کنونی و نسل های آتی نیازمند بهره گیری از دانش واقع گرا و قابل انعطاف در مدیریت شهری است. این مهم با مسئولیت های اجتماعی و مسدولیت پذیری مدیران شهری پیوند عمیقی دارد. این پژوهش با هدف بررسی و تعیین رابطه مسئولیت پذیری اجتماعی مدیران شهری و توسعه پایدار شهری ارائه شده و روش تحقیق صورت گرفته نیز از نوع اسنادی و کتابخانه ای است. در این پژوهش، نگارندگان ضمن پرداختن به مبانی، اصول و نظریه های تعریف شده در زمینه مدیریت شهری، مسئولیت پذیری اجتماعی و توسعه پایدار شهری به ارزیابی این امر پرداخته اند. نتایج حاصل از پژوهش حاکی از آن است که توجه به ارکان مسئولیت پذیری در مدیریت شهر و خاصه مدیران شهری که نقش بسزایی را در توسعه و یا عدم توسعه شهر خواهند داشت، و همچنین شاخص های توسعه پایدار و کنشی که میان این ارکان و عناصر و در نهایت اصول مسئولیت پذیری و توسعه پایدار که به نوعی مکمل یکدیگر نیز می باشند، می تواند به رویکردهای جدیدی در حوزه مدیریت شهری همانند حکمروایی خوب شهری و نیز شهر انعطاف پذیر و مانا که همان مفهوم شهر خلاق می باشد، منجر گردد. همه این فرایندها در کنار یکدیگر در نهایت به عدالت اجتماعی در قالب عدالت بین نسلی در شهر و در نهایت شهر پایدار خواهد انجامید.

واژه های کلیدی: مسئولیت پذیری اجتماعی، مدیریت شهری، توسعه پایدار شهر، حکمروایی خوب شهری.

^۱. دانشجوی دکتری جامعه شناسی سیاسی، دانشگاه علوم و تحقیقات تهران و مدرس دانشگاه، Email: issaahmadi@yahoo.com

^۲. دکترای جغرافیا و برنامه ریزی شهری و مدرس دانشگاه، نویسنده مسئول، Email: majid.sanaei@yahoo.com

الزامات و ضرورت توجه به مقوله آمایش اجتماعی - فرهنگی و پایداری آن

در مناطق نفت و گاز خیز جنوب ایران

فرضعلی سالاری سردری^۱، سلمان علی نژاد^۲

چکیده

«فرهنگ» به عنوان روح حاکم بر جامعه نقشی اساسی را در تراکم بخشی به سرمایه های معنوی، مادی و دستاوردهای ارزشی جوامع دارد و اصلی ترین عامل حفظ، نگه داشت و تقویت هویت ملی و تاریخی مردم یک کشور و جامعه می باشد. توسعه صنعتی و صنعتی شدن به عنوان یک تصمیم سرنوشت ساز و راهبرد توسعه ای برای توسعه مناطق مختلف کشور با رویکرد ایجاد قطب های توسعه ای و رشد در کشور در حال اجرا می باشد. هدف از این مقاله بررسی و ارزیابی الزامات و ضرورت توجه به مقوله آمایش اجتماعی - فرهنگی و پایداری آن در مناطق نفت و گاز خیز جنوب ایران (سنجش تغییرات و پیامدهای اجتماعی و فرهنگی ناشی از فعالیت های عظیم صنعتی نفت و گاز) به صورت موردی در شهرهای استخراجی عسلویه - نخل تقی و مراکز جمعیتی پیرامونی آن به عنوان یک مقصد مهاجرپذیر می باشد. این تحقیق با استفاده از روش توصیفی - پیمایشی انجام شده و جامعه آماری این پژوهش کارشناسان، مدیران و مردم شهرستان عسلویه می باشد، که بوسیله پرسشنامه محقق ساخته و اطلاعات گردآوری شده و با استفاده از روش های آماری پارامتری و ناپارامتری بوسیله نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفته است. نتایج این تحقیق حاکی از آن است که ورود جمعیت مهاجر با ویژگی های اجتماعی و فرهنگی متفاوت علاوه بر تامین نیروی انسانی و توسعه صنعتی باعث بروز مشکلات اجتماعی و فرهنگی فراوانی است. این پژوهش به رابطه معناداری بین توسعه صنعت نفت و گاز و افزایش تحصیلات، مهاجرت، تغییر در ارزشها و انحرافات اجتماعی تاکید دارد. آثار و پیامدهای اجتماعی ناشی از تغییرات جمعیتی در مقاطع زمانی سال 1377 به بعد ناشی از استقرار صنایع عظیم در مقیاس محلی، پایداری اجتماعی نقاط شهری و روستایی دگرگون نموده که به تبع آن عدم تعادل های جمعیتی - اجتماعی به ویژه در نسبت جنسی، ساختار جمعیت (جوانی جمعیت منطقه) و سطح سواد و ... بروز ناهنجاری ها (توسعه فیزیکی محدوده های سکونتگاهی، افزایش هزینه ها و مخارج زندگی) به دنبال داشته است.

واژه های کلیدی: آمایش فرهنگی، پایداری اجتماعی، توسعه پایدار، منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس جنوبی.

^۱ کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری، شهرداری لامرد

^۲ کارشناس ارشد جامعه شناسی، شهرداری لامرد

تجربه های مسئولیت اجتماعی شرکت پالایش نفت بندرعباس

هاشم نامور^۱، شهرام غنی زاده^۲، محسن قضاوتی^۳، رضا اسدی^۴، محمدرضا صدری اصفهانی^۵

چکیده

شرکت پالایش نفت بندرعباس با توجه به اهمیت فعالیت و تولید ۱۸٪ فرآورده های نفتی در کشور و موقعیت مکانی خود و برای پاسخ دهی مناسب به نیازهای جامعه در راستای مسئولیت و مشارکتهای اجتماعی خود، کارگروه هایی را برای بررسی محیط داخلی و بیرونی سازمان ایجاد نموده و این کارگروه ها همزمان با اعلام نیازها و درخواست های جامعه پیرامونی و ذینفعان، گزینه های مناسب برای کمک به جامعه را در حوزه های مختلف کارکنان، نهادها، محیط زیست، مشتریان و مصرف کنندگان، مشارکت در توسعه شهری و روستایی، حقوق بشر و شهروندی، کسب و کار منصفانه بررسی و به مدیریت پیشنهاد می دهند و مدیریت ارشد سازمان نظام پاسخ دهی و تصمیم گیری مناسبی را برای پیشنهادات ارائه شده دارا بوده و پیگیری می نماید. در این راستا طی سالهای گذشته این شرکت اقدامات ارزنده ای را انجام داده که نتایج مطلوبی در پی داشته است. رئوس برخی از اقدامات ارزشمند عبارتند از: انتقال و جابجایی کامل روستای جمال احمد به مکانی مناسب و غیرآلوده در جهت کسب رضایت کلیه ساکنین روستا، کمک به ایجاد کمربند سبز شهری، تجهیز آزمایشگاه کنترل کیفیت اداره استاندارد، اجرای پروژه های متعدد مرتبط با HSE، ایجاد مکانی مناسب و امن برای زندگی کارکنان و خانواده های ایشان، کمک رسانی به صنایع همجوار و مناطق شهری در زمان بروز بحران، کمک به نیازمندان و ایتم منطقه، احداث بناهای عمومی مثل دبستان و مسجد، کمک به ساخت راه های روستایی و ایمن سازی مسیرهای تردد روستایی، خرید و تجهیز بخش سوختگی بیمارستان سوانح سوختگی استان و غیره ... که در این مقاله به فرآیند جاری در شرکت، اهم فعالیت های انجام شده در هفت حوزه CSR، بازخوردهای جامعه و نتایج آن می پردازیم. شایان ذکر است که بار مالی سالیانه کمک به جامعه بیرونی این شرکت بالغ بر ۴۲.۵ میلیارد ریال می باشد.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی، مشارکت و سرمایه گذاری اجتماعی، مدیریت

^۱ . مدیرعامل شرکت پالایش نفت بندرعباس، کارشناس ارشد مهندسی صنایع، B_Refinery@Baorco.ir

^۲ . رئیس پژوهش و فناوری، کارشناس ارشد مهندسی شیمی، Sh_gh52@yahoo.com، نویسنده مسئول

^۳ . رئیس برنامه ریزی و سامانه های مدیریتی، کارشناس ارشد محیط زیست، Mohsen.ghazvati@yahoo.com

^۴ . رئیس بهره برداری منطقه ج، کارشناس ارشد محیط زیست، Asadireza228@yahoo.com

^۵ . مدیر مالی، کارشناس ارشد حسابداری، sadrimr@gmail.com

بررسی میزان رضایتمندی مردم شهر ماهشهر از عملکرد شرکت پتروشیمی فجر در حوزه مسئولیت اجتماعی

بهنام صیفوری^۱، تورج فتاحی^۲

چکیده

منظور از مسئولیت اجتماعی شرکت ها، جبران خسارت های ناشی از فعالیت ها و آسیب های شرکت به جامعه است. هر ساله شرکتهای پتروشیمی مستقر در منطقه ویژه از جمله شرکت پتروشیمی فجر مبالغ زیادی را با عنوان مسئولیت اجتماعی هزینه می کنند، از آنجاییکه ذینفعان اصلی در این مقوله، ساکنان منطقه محل فعالیت شرکتهای می باشند، لذا این تحقیق در نظر دارد رضایتمندی مردم ساکن شهر ماهشهر از شرکت پتروشیمی فجر را در حوزه مسئولیت اجتماعی مورد سنجش قرار دهد.

در این تحقیق به منظور سنجش میزان رضایتمندی مردم ماهشهر از یک مدل معتبر جهانی با عنوان مقیاس کیفیت خدمات (سروکوال) استفاده شده است و برای تطبیق این مدل با تحقیق مورد نظر، تغییراتی در آن ایجاد شده است. مدل این تحقیق، چهار بعد اجتماعی و درمانی، آموزشی و عمرانی، زیست محیطی و تفریحی ورزشی را بر اساس مدل تجزیه و تحلیل شکاف از دیدگاه ساکنان شهر ماهشهر مورد بررسی قرار داده است.

این تحقیق از نوع توصیفی و از نظر روش گردآوری اطلاعات از شاخه پیمایشی است. جامعه آماری این تحقیق ساکنان شهر ماهشهر و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بوده است که پس از روایی و پایایی سنجی در میان اعضای نمونه تقسیم و پس از گردآوری اطلاعات، با استفاده از نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته های این تحقیق نشان می دهد که میان انتظارات مردم و عملکرد شرکت فجر در هر چهار بعد شکاف وجود دارد. بیشترین میزان شکاف در بعد اجتماعی و درمانی و کمترین آن در بعد ورزشی تفریحی است.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی، شرکت پتروشیمی فجر، شهر ماهشهر، سروکوال

^۱ کارشناس مهندسی شیمی، رییس روابط عمومی شرکت پتروشیمی فجر، seifoori.b@fajrco.com

^۲ کارشناسی ارشد جامعه شناسی، مدیر موسسه پژوهش و پیمایش ایرانیا، tourajfattahi49@gmail.com

بررسی تأثیر اخلاق حرفه‌ای مدیران بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی آنان در شرکت پالایش نفت

کریم اسکندری^۱، فرزانه نیازی قاضیانی^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر اخلاق حرفه‌ای مدیران بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی آنان در شرکت پالایش نفت تبریز می‌باشد. در پژوهش حاضر ابعاد اخلاق حرفه‌ای بر اساس نظریه کادوزیر^۳ شامل؛ مسئولیت‌پذیری، برتری‌جویی و رقابت-طلبی، صداقت، احترام به دیگران، رعایت و احترام نسبت به ارزش‌های اجتماعی، عدالت و انصاف، همدردی با دیگران و وفاداری و طبق معیارهای مؤسسه مسئولیت‌پذیری اجتماعی ویگو^۴ مسئولیت‌پذیری اجتماعی دارای ابعاد؛ شرایط محیط کار، راهبری شرکت، جامعه و اجتماع محلی، محیط زیست، و رفتار کسب و کار تعیین شده است. جامعه آماری پژوهش، مدیران، معاونان، رؤسا، مسئولان شرکت پالایش نفت تبریز می‌باشد. بر اساس اطلاعات دریافت شده از شرکت مذکور، تعداد آن‌ها در فاصله زمانی انجام تحقیق، 151 نفر است. کل جامعه آماری به عنوان نمونه‌ی آماری انتخاب گردید. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش پرسش‌نامه محقق ساخته می‌باشد. روایی پرسش‌نامه به صورت محتوایی صورتی مورد تأیید قرار گرفته است. پایایی پرسش‌نامه توسط آزمون آلفای کرونباخ برای سؤال‌های اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت‌پذیری اجتماعی به ترتیب با اعتبار 0/838 و 0/726 مورد تأیید قرار گرفته است. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از آزمون پیرسون استفاده شده است. نتایج حاصل نشان می‌دهد رابطه معنی‌داری بین اخلاق حرفه‌ای مدیران و ابعاد آن (مسئولیت‌پذیری، برتری‌جویی، صداقت، احترام به دیگران، احترام به ارزش‌های اجتماعی، عدالت و انصاف، همدردی با دیگران، وفاداری) و با مسئولیت‌پذیری اجتماعی آنان در شرکت پالایش نفت تبریز وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: اخلاق، اخلاق حرفه‌ای، مسئولیت‌پذیری، مسئولیت‌پذیری اجتماعی

^۱ . گروه مدیریت دولتی، دانشگاه پیام‌نور، skandarik@yahoo.com

^۲ . گروه مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین farzanehniazi97@gmail.com

^۳ .Cadozier

^۴ . The Vigeo Corporate Social Responsibility (www.Vigeo.com)

مسئولیت اجتماعی صنعت نفت در توان افزایی کارکنان اقماری و خانواده های آنان

فهمیه قبیتی^۱

چکیده

کار اقماری یکی از اشکال کاری است که بالغ بر 15000 نفر به صورت رسمی در صنعت نفت به آن اشتغال دارند. ماهیت کار اقماری بگونه ای است که علاوه بر فرد، خانواده وی را نیز تحت تاثیر قرار می دهد چرا که فرد به دلیل اشتغال در جزایر، سکوها و دکلهای نیمی از ماه را دور از خانواده به سر می برد. نتایج تحقیقات خارجی و داخلی نشان می دهد که اشتغال به این شکل کار دارای تاثیرات مثبت و منفی بر سلامت عمومی، سلامت روان، کارکرد خانواده و بروز آسیبهای اجتماعی می باشد. خدمات مشاوره و روانشناختی به کارکنان و خانواده های آنان و آموزش یکی از راهکارهایی است که صنعت نفت در راستای مسئولیت اجتماعی خود در کاهش تاثیر منفی عوارض این شکل کار بر کارکنان و خانواده های آنان انجام می دهد. این فعالیتها براساس تحلیل و پایش مداوم تنظیم و اجرا شده و اثر بخشی این فعالیتها در بهبود سلامت عمومی و کیفیت زندگی افرادی که از این خدمات سازمان بهره برده اند نیز با روشهای علمی پژوهش شده است. این مقاله به گزارش فعالیتها و مسیر طی شده و اثر بخشی این فعالیتها به عنوان مسئولیت اجتماعی سازمان می پردازد.

واژه های کلیدی: کار اقماری، آثار کار اقماری، مسئولیت اجتماعی سازمان، آموزش مدیریت زندگی
اقماری؛ کیفیت زندگی

^۱ دکتری روانشناسی اجتماعی_ مشاور منابع انسانی شرکت نفت فلات قاره ایران- کارشناس امور زنان و خانواده وزارت نفت

نقشهای بخش دولتی صنعت نفت در ترویج مسئولیت اجتماعی شرکتهای (CSR) این صنعت

محمد جواد قربانی^۱، دکتر حمید رضا یزدانی^۲، دکتر مسلم علی محمد لو^۳

چکیده

مسئولیت اجتماعی شرکتهای در سالهای اخیر مباحثی مانند تعهدات اخلاقی، اجتماعی و فرهنگی، قانونی و زیست محیطی را نیز در بر گرفته و از نظر موضوعی حوزه وسیع تری را در بر می گیرد. کمیسیون اروپایی، مسئولیت اجتماعی شرکتهای یک مفهوم که به موجب آن شرکت ها به طور داوطلبانه برای کمک به جامعه بهتر فعالیت می کنند تعریف می کند. در نگاه اول به نظر می رسد مسئولیت اجتماعی شرکتهای مسأله مربوط به بخش دولتی نمی باشد. ولی با توجه به اینکه دولت ها نمایندگان تأمین و حفظ منافع عمومی جامعه هستند صاحب-نظران معتقدند دولت باید مسئولیت اجتماعی شرکتهای را ترویج کند و آگاهی در مورد اهمیت آنرا افزایش دهد. از سال 2002 در کشورهای توسعه یافته بر نقش های بخش دولتی در تشویق شرکتهای برای مسئولیت های اجتماعی تأکید بیشتری شده است. زادک، همکاری و مشارکت دولت و بخش دولتی در ترویج مسئولیت اجتماعی شرکتهای را به عنوان یک مرحله جدید در توسعه مسئولیت اجتماعی شرکتهای توصیف می کند. با توجه به تأکید بر نقش بخش دولتی در ترویج و ارتقای مسئولیت اجتماعی شرکتهای بن و دیگران (2010) بیان می کنند یکی از موضوعات مهم در خصوص مسئولیت اجتماعی شرکتهای شناخت نقش های مرتبط با بخش دولتی می باشد. به موجب قوانین بالادستی کشور، بخش های مختلف صنعت نفت کشور از اکتشاف و استخراج گرفته تا بهره برداری و پالایشگاه ها به بخش خصوصی واگذار گردیده است. از اینرو این سوال مطرح می شود که آیا بخش دولتی صنعت نفت کشور برای ترویج مسئولیت اجتماعی شرکتهای در شرکتهای فعال این صنعت، نقش یا نقش هایی بر عهده دارد؟ اگر چه در خصوص مسئولیت اجتماعی شرکتهای پژوهش هایی در کشور انجام شده است ولی با توجه به اینکه در تحقیقات قبلی، نقش های بخش دولتی در ترویج مسئولیت اجتماعی شرکتهای بررسی نشده لذا هدف این مقاله بررسی نظرات و دیدگاه های مختلف به منظور شناسایی نقش های بخش دولتی خصوصاً بخش دولتی صنعت نفت در ترویج مسئولیت اجتماعی شرکتهای می باشد.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی شرکتهای، نقش بخش دولتی، صنعت نفت، ترویج مسئولیت اجتماعی شرکتهای

^۱ دانشجوی دوره دکتری مدیریت منابع انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، کارشناس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - نویسنده مسئول - javadasa@yahoo.com

^۲ استادیار دانشگاه تهران (پردیس قم) hryazdani@ut.ac.ir

^۳ استادیار دانشگاه شیراز mslmaml@gmail.com

بررسی اثرات اجتماعی ورود صنعت نفت بر توسعه مناطق روستایی:

مطالعه موردی جزیره لاوان

حمید کشاورزian^۱، مریم کشاورزian^۲، امیر مظفر امینی^۳، محمد صادق ابراهیمی^۴

چکیده

امروزه تحولات صنعت نفت از جمله موضوعهای اصلی در برنامه توسعه اقتصادی - اجتماعی بعضی از کشورهای جهان و از جمله ایران است. هدف از این پژوهش ارزیابی تاثیرات اجتماعی ورود صنعت نفت و بررسی آثار آن بر توسعه مناطق روستایی جزیره لاوان می باشد. منطقه مورد مطالعه این تحقیق، جزیره لاوان از توابع بخش مرکزی شهرستان بندرلنگه در استان هرمزگان انتخاب گردید. روش مطالعه در این تحقیق، پیمایشی می باشد. برای دستیابی به اهداف پژوهش و با بهره گیری از روش نمونه گیری تصادفی ساده، داده های مورد نیاز جمع آوری گردید. در تجزیه و تحلیل داده ها از جداول آمار توصیفی و تحلیل عاملی استفاده گردید. با توجه به نتایج تحلیل عاملی بیش از 23/1 درصد از عوامل ایجاد کننده توسعه به صورت عامل اجتماعی، مشخص گردید که در بخش اجتماعی: متغیرهایی نظیر اثر ورود و ایجاد تاسیسات نفتی بر بهبود وضعیت آموزش در جزیره، بهبود شاخص دسترسی به اینترنت، بهبود خدمات بهداشتی و حمایتی از مهم ترین این متغیرها است. همچنین به لحاظ عوامل بازدارنده توسعه نتایج تحلیل عاملی نشان داد که 17/6 درصد از عوامل بازدارنده توسعه ناشی از ورود صنعت نفت را می توان به عامل اجتماعی نسبت داد که در این عامل نیز متغیرهایی نظیر: کاهش امنیت، ترک خانواده های بومی، قطع آموزش های غیر رسمی، برگشت خانواده های غیر بومی با فرهنگ های مختلف و خروج نیروی کار ساده و ماهر بومی از منطقه را می توان به حیطه تاثیرات منفی اجتماعی ناشی از ورود صنعت نفت مرتبط دانست.

واژه های کلیدی: توسعه روستایی، صنعت نفت، توسعه صنعتی، توسعه پایداری محلی، جزیره لاوان.

^۱ نویسنده مسئول و کارشناس ارشد توسعه روستایی keshavarzian.hamid@ooyah.com

^۲ دکتری اقتصاد، هیات علمی موسسه مطالعات بین المللی انرژی maryam3110@yahoo.com

^۳ دکتری مطالعات روستایی استادیار گروه توسعه روستایی دانشگاه صنعتی اصفهان

^۴ دکتری توسعه کشاورزی استادیار گروه توسعه روستایی دانشگاه صنعتی اصفهان

پیشنهاد تدوین دستورالعمل خاص «مسئولیت اجتماعی» صنعت نفت

مونا آقاسیدجعفر کشفی^۱

چکیده

مسئولیت اجتماعی شرکت به معنای شناخت تأثیرات فعالیت های صنعت نفت بر جوامع پیرامونی و جلوگیری، کاهش و جبران پیامدهای منفی احتمالی است. الزامات دینی، قوانین ملی و تکالیف بین المللی همگی دال بر لزوم توجه به مسئولیت اجتماعی شرکت می باشند. اطمینان از رعایت سیاستهای کلی زیست محیطی و اجتماعی، از طریق وضع حداقل الزامات قانونی مانند مصوبات شورای عالی حفاظت محیط زیست و همچنین قوانین تشویقی-تنبیهی همچون قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و قانون مالیات بر ارزش افزوده، حاصل میشود. اجرای پروژه های صنعت نفت ممکن است منجر به تغییر شیوه زندگی و کار افراد، فرهنگ، زبان، سنتها و ساختار جوامع محلی شود. در چارچوب قوانین ملی، با توجه به ویژگی های خاص صنعت و با لحاظ مطالعات از پیش انجام شده در خصوص جوامع محلی، می توان دستورالعمل مسئولیت اجتماعی صنعت نفت را تدوین و ملاک گزارش دهی به مرجع هماهنگ کننده در داخل صنعت را تعیین نمود. چنین هنجارسازی داخلی در صنعت باعث جلوگیری از اعمال سلايق شخصی، کاهش هزینه های جاری، افزایش سرمایه گذاری اجتماعی با اهداف بلند مدت و ارتقای زیرساخت های اساسی جامعه است.

واژه های کلیدی: ارزیابی، جوامع محلی، دستورالعمل، قانون

^۱ دکتری حقوق نفت و گاز دانشگاه تهران و کارشناس امور حقوقی شرکت ملی نفت ایران Mona.kashfi@yahoo.com

مروری بر تجربه صنعت نفت ایران در زمینه ایفای مسئولیت اجتماعی شرکت از طریق بهینه سازی مصرف سوخت

محمد علی مانیان^۱، حسین محمودی^۲، زهرا بادنوروز^۳، ثریا نوید^۴

چکیده

در حدود دو دهه اخیر، اقدامات مسئولانه در برابر اجتماع با ادبیاتی مشترک در مجامع جهانی تحت عنوان پرداختن به "مسئولیت اجتماعی شرکت" مطرح گردیده است. با توجه به آن که واژگان و نگرش جدید به مسئولیت اجتماعی شرکت اخیراً در ادبیات توسعه و پایداری رواج بیشتری پیدا کرده است، طبیعی است که اقدامات مسئولانه گذشته صنعت نفت ایران الزاماً هماهنگ با این نگرش و ادبیات نبوده است. در عمل این اقدامات از مسیرهای گوناگون و با استفاده از ظرفیت‌های مشارکت اجتماعی به مقوله مسئولیت اجتماعی شرکت، پرداخته است و یکی از مصادیق بارز اقدامات مسئولانه صنعت نفت، فعالیت‌های مرتبط با بهینه‌سازی مصرف سوخت بوده است که با کاهش انتشار کربن دارای آثار مطلوب محیط زیستی بسیار و همچنین دارای نتایج اجتماعی و اقتصادی مؤثری است که ابعاد مختلف ایفای مسئولیت اجتماعی شرکت را پوشش می‌دهد. همچنین سعی بر آن شده است که با مرور تجربه صنعت نفت ایران در ایفای مسئولیت اجتماعی شرکتی از طریق بهینه‌سازی مصرف سوخت و با نگرشی جدید به این موضوع، زمینه استفاده از ظرفیت‌های موجود در جهت ارتقاء برند و شهرت صنعت نفت، از این طریق فراهم گردد و راه برای ایفای فعالیت‌های مسئولانه در این حوزه هموار گردد.

واژه‌های کلیدی: بهینه‌سازی مصرف سوخت، توسعه پایدار، انتشار کربن، مسئولیت اجتماعی، مشارکت اجتماعی.

^۱ . دانشجوی کارشناسی ارشد رشته‌ی آگرواکولوژی، پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، کارشناس ارشد شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت، نویسنده مسئول manian1390@gmail.com

^۲ . دکترای تخصصی جامعه‌شناسی محیط زیست، استادیار پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران

^۳ . کارشناس ارشد مهندسی محیط زیست، دانشگاه شهید چمران، اهواز، کارشناس ارشد شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت

^۴ . کارشناس ارشد آگرواکولوژی، پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران

اجرای مسئولیت های اجتماعی حوزه محیط زیست در پتروشیمی شیراز - پروژه CDM

محمد رضا معصومی، محمدمهدی جعفرپور^۱

چکیده

مسئولیت اجتماعی سازمان به عنوان مسئولیت شرکت در قبال جامعه، افراد انسانی، و محیطی است که سازمان در آن فعال است و این مسئولیت از ملاحظات اقتصادی فراتر میرود. به عبارت دیگر مسئولیت اجتماعی سازمان فعالیت هایی است که پیش برنده منفعت اجتماعی بوده و فراتر از منافع سازمان و آن چیزی است که قانون لازم میدارد. مسئولیت اجتماعی در واقع یک نوع مدیریت استراتژیک است که سازمان ها را تشویق میکند به برنامه ریزی دراز مدت جهت تغییر جامعه ای که در آن زندگی می کنند. بدیهی است سازمان ها متناسب با خواست و نیاز بشری در تکامل این پیکره اجتماعی تا رسیدن به یک پیکره متعادل و متناسب جهانی، نقش ها و وظایفی چند سویه خواهند داشت. آنها ضمن آنکه به حفظ و بقای خود می اندیشند باید بتوانند فراتر از نگاه خودمدارانه، به علیت و اصلیت خویش که برگرفته از نقش و جایگاه اجتماعی آنهاست - به پیامد ها و آثار خویش بر جامعه پردازند. در عین حال که از زیر ساخت ها و سرمایه های اجتماعی و علمی و پویای امروز تغذیه می کنند، حس تعهد، مسئولیت پذیری و پاسخگویی به نیازها و خواسته های جامعه را در قالب مدیریت و برنامه ریزی جامع و استراتژیک فرهنگی داشته باشند. چون شرکت ها تاثیر عمده ای بر سیستم اجتماعی یک جامعه دارند، باید اثرات مثبت فعالیت خود را حداکثر و اثرات منفی ناشی از فعالیت خود را به حداقل برسانند. شرکت سهامی پتروشیمی شیراز در راستای خط مشی سیستم مدیریت یکپارچه IMS و استقرار مدل تعالی EFQM، ضمن تأکید بر استمرار تولید و ارائه محصولات با کیفیت، حفظ و صیانت از محیط زیست را، بمنظور توسعه پایدار در دستور کار مدیران قرار داده است. رهبران شرکت پتروشیمی شیراز در راستای مدیریت استراتژیک و تحقق هدف بنیادین شرکت " توسعه برای آینده پایدار با تفکر، تعهد، تولید پاک و ایمن " با دور اندیشی و آینده نگری، مساله الزام کشورهای در حال توسعه نظیر ایران که سهم بالایی در انتشار گازهای گلخانه ای در اتمسفر دارند را پیش بینی و در این راستا رویکرد مکانیسم توسعه پاک CDM را جهت کاهش انتشار گازهای گلخانه ای GHG در سال 1390 تعریف و با توجه به تحریم ها با استفاده از منابع داخلی شرکت پروژه زیست محیطی عظیم مکانیسم توسعه پاک CDM را به مرحله ی اجرا گذاشته است. با امضای قرارداد بخش عملیاتی طرح CDM پتروشیمی شیراز در اسفند ماه 1392، با توجه به انتخاب کاتالیست پیشرفته با ویژگی حذف همزمان کلیه اکسیدهای نیتروژن، ظرف مدت یک دو سال، انتشار گاز گلخانه ای نیتروژن اکسید (N₂O) تا 95٪ کاهش یافته و به کمتر از 50 پی پی ام برسد و مضافاً انتشار گاز سمی دی اکسید نیتروژن NO₂ در اتمسفر که مسبب باران های اسیدی میتواند باشد، بطور کل متوقف خواهد شد.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی حوزه محیط زیست، CDM

¹ m_jafarpour@yahoo.com

شناسایی شاخص‌ها و ارائه راهکارهای تحقق مسئولیت اجتماعی در موسسه مطالعات

بین‌المللی انرژی (رویکردی در جهت تحقق توسعه پایدار شرکتی)

سیدامیر طالبیان^۱، احمد ملاکی^۲، نجمه عطایی‌نژاد^۳، هوشنگ فضلی^۴

چکیده

پایه و اساس رفتار یک سازمان در اجتماع، مسئولیت و پاسخگویی در مورد فعالیت‌ها و تصمیماتی است که در قبال ذینفعان خود انجام می‌دهد. تداوم این رفتار مسئولانه می‌تواند باعث شکلگیری هویتی مشروع و قابل پذیرش از سازمان در بین ذینفعان خود و حتی جامعه شود. بنابراین اگر سازمان‌ها، موفقیت و تداوم حیات خود را در گرو مسئولیت و پاسخگویی در برابر محیط اجتماعی، رسمی و ذینفعان خود ببینند، در این صورت با رویکردی آینده‌نگرانه، توجه به مسئولیت‌های اجتماعی، نه تنها سیاستی هزینه‌بر تلقی نخواهد شد، بلکه نوعی سرمایه‌گذاری بلندمدت برای سازمان خواهد بود تا از یک طرف سود اقتصادی خود را افزایش داده و از طرف دیگر با رعایت ارزش‌ها و هنجارهای جامعه، هویتی مشروع در بین ذینفعان خود و جامعه کسب کرده و نیازها و انتظارات آنان را به نحو مطلوبی برآورده کند.

این مقاله به شناسایی و ارزیابی مسئولیت‌های اجتماعی و همچنین ارائه راهکارهایی برای تحقق مطلوب مسئولیت اجتماعی در مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی، به عنوان یک مؤسسه علمی-پژوهشی که وظیفه انجام پژوهش‌های کاربردی و راهبردی برای صنعت نفت ایران را دارد، در قبال ذینفعان خود می‌پردازد. ذینفعان مؤسسه به دو گروه عمده شامل ذینفعان داخلی (کارمندان مؤسسه) و ذینفعان بیرونی که طیف متنوعی را در بر می‌گیرند، شامل می‌شوند. این پژوهش با ترکیب روش‌های کمی و کیفی انجام شده است. از میان روش‌های کمی پیمایش و از میان روش‌های کیفی تکنیک مصاحبه گروهی استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش را 60 نفر از ذینفعان داخلی و 60 نفر از ذینفعان بیرونی تشکیل داده‌اند که با روش نمونه‌گیری غیراحتمالی و نمونه‌های در دسترس انتخاب گردیده‌اند.

یافته‌ها نشان می‌دهد ارزیابی کلی هر دو گروه ذینفع از انجام مسئولیت‌های اجتماعی در مؤسسه، متوسط می‌باشد. همچنین بر اساس نتایج تحقیق، ایجاد هسته‌های مشورتی در حوزه‌های مختلف مؤسسه با عضویت نمایندگان ذینفعان و تشکیل شوراهای برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری با مشارکت ذینفعان می‌تواند به افزایش همسویی و تحقق مطلوب‌تر مسئولیت اجتماعی در قبال آنها منجر شود و در یک فرایند به بهبود وضعیت شاخص‌های مسئولیت اجتماعی مؤسسه کمک کند.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت‌های اجتماعی، ذینفعان کلیدی، مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی.

^۱ . دکتری جامعه‌شناسی، عضو هیئت علمی مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی، talebian.amir010@gmail.com

^۲ . دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، پژوهشگر مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی، ahmad.malaki@gmail.com، نویسنده مسئول

^۳ . کارشناسی ارشد پژوهشگری علوم اجتماعی، پژوهشگر مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی، najme.at1988@yahoo.com

^۴ . کارشناس ارشد جامعه‌شناسی شهری- صنعتی، کارشناس CSR حوزه مشاور اجتماعی وزیر نفت، hooshangfazli@gmail.com

چالش های مسئولیت اجتماعی در اجرای پروژه های لرزه نگاری و راهکارهای پاسخگویی به آنها

(تجربه مدیریتی شرکت ژئوفیزیک دانا در پروژه لرزه نگاری سه بعدی بی بی حکیمه ، کیلور کریم و سیاه مکان)

علی اکبر کجوری^۱، حسن عیسی آبادی^۲، مرتضی ملکیان^۳، علیرضا عابدلو^۴

چکیده

در این نوشتار که در قالب تجربه مدیریتی ارائه می شود ، سعی شده است شرحی از چالش های مسئولیت اجتماعی در پروژه لرزه نگاری سه بعدی بی بی حکیمه که تیم مدیریت پروژه با آن درگیر بوده و همچنین راهکارهای پاسخگویی به آنها ارائه شود. در این راستا از تلفیق دانش مدیریت پروژه، مفاهیم بنیادی مسئولیت های اجتماعی و تجارب تیم مدیریت پروژه ، مدل مسئولیت اجتماعی شرکت ژئوفیزیک دانا و هرم مسئولیت اجتماعی پروژه طراحی گردید که با انجام اقدامات تعریف شده ، راهکارهای مناسب اجرایی جهت مدیریت چالش های پروژه اتخاذ گردید. امید است که با ارائه این نوشتار بتوانیم تجارب حاصله را به اشتراک بگذاریم تا شاید منجر به هم افزایی و انتقال تجارب ارزشمند کسب شده به سایر پروژه ها گردد.

واژه های کلیدی : عملیات لرزه نگاری، منشور پروژه، ذینفعان پروژه، ریسک پروژه، مسئولیت اجتماعی ، الزامات

اجتماعی، حساسیت اجتماعی، اخلاق کسب و کار

1 . معاون پروژه ها، Kojouri.Ali@danaenergy.ir

2 . مدیر QHSE، Isaabadi.Hassan@danaenergy.ir

3 . مسئول PMO، نویسنده مسئول، Malekian.Morteza@danaenergy.ir

4 . رئیس ناحیه، Abedloo.Alireza@danaenergy.ir

صنعت نفت، مسئولیت اجتماعی و خلق آثار ماندگار علمی فرهنگی

محمد رضا مهدیزاده^۱

چکیده

ارزیابی تعهد به مسئولیت های اجتماعی شرکت ها امروزه به یکی از موضوعات مهم و جدی مطالعات مدیریت و ارزیابی اجتماعی تبدیل شده است. در این حوزه عمدتاً نیز نگاه ها به هزینه های کلان یا اقدامات برجسته، پهن دامنه یا پر سرو صدا معطوف می گردد. هر چند اقدامات کلان، پر هزینه و پر دامنه قابل توجه و تأثیراتشان غیر قابل انکار است، اما به اقدامات و برنامه های کوچک و کم هزینه ای که با هدف و اندیشه و سیاستگذاری خردمندانه در این حوزه انجام می شود کمتر پرداخته شده است. این مقاله با ارزیابی نقش و اهمیت این اقدامات با توجه به هزینه کمتر و تأثیر گذاری بیشتر و ماندگارشان با تحلیل و بررسی چند نمونه موردی می پردازد. لذا سه نمونه تاریخی در صنعت نفت که به انجا و تحت تاثیر یا نفوذ و منافع مختلف، با دیدگاه حمایت از اصحاب برجسته فرهنگ و پژوهش صورت گرفته انتخاب و بررسی و در نهایت دلالت ها و درس آموخته های آن جهت سیاستگذاری های کنونی ارائه می شود. این سه نمونه عبارتند از حمایت شرکت نفت از کاوش های باستان شناسی گروه فرانسوی رومن گیرشمن در جزیره خارک، تک نگاری جلال آل احمد از این جزیره و در نهایت کویرگردی نویسنده ای که با حمایت شرکت نفت، حال و هوا و روزگار کویر و زیر آسمانش را در دهه ۱۳۳۰ به بیان و کلام در آورده است.

واژه های کلیدی: مسئولیت اجتماعی، صنعت نفت، جزیره خارک، کویر، شرکت ملی نفت

¹ کارشناسی مهندسی شیمی و دکترای جامعه شناسی از دانشگاه تهران، پژوهشگر و مشاور اجتماعی شرکت ملی پالایش و پخش
mahdizam@yahoo.com

عناصر تاثیر گذار مسئولیت اجتماعی بر زنجیره تامین در صنعت نفت ایران

مریم میر جلیلی مهنا¹

چکیده

در 50 سال اخیر شکل اثرات زیست محیطی سبک زندگی انسانها از مرز ظرفیت‌های زیستی زمین تجاوز کرده است. طبق شاخص "ارزیابی هزاره اکو سیستم" که توسط سازمان ملل در سال 2005 ارائه شده، 60٪ اکو سیستم فرسوده شده است و 15 نوع از 24 نوع اکو سیستم مورد ارزیابی تخریب شده است، آب‌ها به اندازه 2 برابر نسبت به 40 سال قبل عقب نشینی کرده اند. این آمار نشان دهنده وضعیت بسیار وخیم ردپای انسان بر کره زمین می‌باشد. امروزه با افزایش قدرت شرکت‌ها و میزان تاثیر گذاری فعالیت‌ها آن‌ها بر محیط اطرافشان اعم از محیط نزدیک شامل ذینفعان مستقیم تا جامعه محلی، جامعه و محیط زیست، مسئولیت و پاسخگویی آن‌ها نیز افزایش یافته است. بنابراین فعالیت آن‌ها باید به گونه‌ای باشد که اثرات مثبت حاصل از فعالیت خود را به حداکثر برساند و اثرات منفی حاصل از فعالیت خود را به حداقل برساند و بعنوان تاثیر گذارترین عضو جامعه نگران نیازها و خواسته‌های درازمدت جامعه باشند و در جهت رفع معضلات آن بکوشند. بدین ترتیب مسئولیت اجتماعی بر مبنای داوطلبانه تدابیر و رفتارهای تجاری در حوزه‌های مختلف را در بر می‌گیرد. در واقع، توسعه و اجرای این تدابیر و راهبردها در این حوزه‌ها ابعاد کلیدی آنچه که امروزه به آن مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها می‌گوییم را تشکیل داده است. در بین صنایع، صنعت نفت دارای ویژگی‌های خاص و منحصر به فردی می‌باشد که آن را از دیگر صنایع متمایز ساخته است. اهمیت استراتژیک محصولات تولیدی، قیمت‌های متلاطم جهانی و تاثیرات زیست محیطی این صنعت، موجب گشته تا زنجیره تامین اهمیت ویژه‌ای داشته باشد. از طرفی صنعت نفت به علت نوع فعالیت خود در بین صنایع دیگر و نوع تاثیر گذاری بر محیط خود، بیشتر مورد توجه اندیشمندان حوزه مسئولیت اجتماعی می‌باشد. حوزه گسترده فعالیت‌های این صنعت موجب گشته تا از زنجیره تامین بسیار طولانی برخوردار باشد. زنجیره تامین این صنعت دارای سه بخش اساسی بالادست (شامل فعالیت‌های اکتشاف و استخراج)، میان دست (فرآوری، انبارش، بازاریابی و حمل و نقل محصولات خام) و پایین دست (پالایشگاه‌ها، مجتمع‌های پتروشیمی، توزیع کنندگان محصولات تولیدی، مراکز خرده فروشی و شرکت‌های توزیع) می‌باشد، که این گستردگی نیز بر میزان پیچیدگی مساله می‌افزاید. در این مقاله سعی شده با مرور بر عناصر تاثیر گذار مسئولیت اجتماعی به عنوان عوامل بازدارنده، تسهیل کننده و محرک بر مدیریت زنجیره تامین از سه منظر داخل سازمان، داخل زنجیره تامین و فراتر از سازمان پردازد، همچنین به مهمترین محرک‌های پایداری در زنجیره تامین صنعت نفت ایران پرداخته است.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت اجتماعی، زنجیره تامین، پایداری

¹ mohanna77@gmail.com